

PODSUMOWANIE

Procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Kielce, marzec 2024 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	6
3. Opinie organów zaangażowanych w przebieg SOOŚ	10
4. Zgłoszone uwagi i wnioski	10
5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	15
6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień ocenianej Strategii	16
7. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	18

1. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym dokumentem merytorycznym sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia postępowania w sprawie SOOŚ. Celem przeprowadzenia SOOŚ jest spełnienie wymogu prawnego oraz przeprowadzenie merytorycznej analizy takich zagadnień, jak m.in.:

- 1) analiza zgodności ocenianego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym,
- 2) identyfikacja stanu tych elementów środowiska, które mają związek z zastosowaniem ustaleń wynikających z ocenianego dokumentu,
- 3) analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń ocenianego dokumentu,
- 4) analiza rozsądnych rozwiązań alternatywnych,
- 5) zaproponowanie działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko,
- 6) zaproponowanie sposobów monitorowania skutków stosowania ocenianego dokumentu pod kątem ochrony środowiska.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust.2 i art.52 ust.1.i 2 ustawy OOŚ. Uwzględnia przy tym zagadnienia wskazane w stanowisku Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 25 sierpnia 2023 r. (znak: WOO-III.410.3.23.2023.MK.2), z dnia 17 listopada 2023 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.3), z dnia 08 grudnia 2023 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.4) oraz z dnia 22 lutego 2024 r. (WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.6)

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych obejmowała następujące działania:

1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko:

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy został uzgodniony w trybie art. 53 UOOŚ z:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach pismem z dnia 11.08.2022 roku (znak WOO-III.411.21.2022.KW) uzgodnił zakres Prognozy.
- Świętokrzyskie Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach pismem z dnia 13.12.2022 roku (znak NZ.9022.5.128.2022) uzgodnił zakres Prognozy.

2. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,

3. Uzyskanie wymaganych prawem opinii:

- Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 22 lutego 2024 roku, znak WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.6);
- Opinia Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (pismo z dnia 31.10.2023 roku, znak: NZ.9022.5.101.2023).

4. Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu (podanie stosownych informacji o SOOŚ do publicznej wiadomości, zapewnienie możliwości zapoznania się z dokumentacją, zapewnienie możliwości składania uwag i wniosków).

Konsultacje społeczne prowadzone były na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 225 z późn. zm.) oraz art. 30 i 39 ust. 1, art. 50 i art. 54 ust. 2, w związku z art. 47 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, 1260, 1261, 1783, 1746, 2185, 2687, z 2023 r. poz. 553 ze zm.).

Ogółem odbyły się dwie rundy konsultacyjne:

W terminie od 26.06.2023 r. do 30.07.2023 r. możliwe było składanie uwag do Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz do dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych:

- pisemnie, na adres Urząd Miasta Kielce, Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi, al. Solidarności 34, 25-323 Kielce,
- ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miasta Kielce – Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi, al. Solidarności 34, 25-323 Kielce, 8 piętro, w godz. 7.30-15.30,
- elektronicznie, na adres e-mail: biurozit@um.kielce.pl

Łącznie podczas konsultacji społecznych wpłynęły uwagi i rekomendacje do dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+. Większość uwag została uwzględniona (<https://bipum.kielce.eu/urząd-miasta-kielce/ogloszenia-obwieszczenia/pozostale-ogloszenia-obwieszczenia-obwieszczenie-prezydenta-miasta-kielce-o-opracowaniu-projektu-dokumentu-pn-strategia-rozwoju-ponadlokalnego-kieleckiego-obszaru-funkcjonalnego-2030---oraz-o-opracowaniu-prognozy-oddziaływania-na-srodowisko-projektu-strategii-rozwoju-ponadlo.html>).

Nie odnotowano uwag i rekomendacji do treści Prognozy oddziaływania na środowisko.

W terminie od 18.10.2023 r. do 21.11.2023 r. możliwe było składanie uwag do Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz do dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych:

- pisemnie, na adres Urząd Miasta Kielce, Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi, al. Solidarności 34, 25-323 Kielce,
- ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miasta Kielce – Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi, al. Solidarności 34, 25-323 Kielce, 8 piętro, w godz. 7.30-15.30,
- elektronicznie, na adres e-mail: biurozit@um.kielce.pl

Łącznie podczas konsultacji społecznych wpłynęły uwagi i rekomendacje do dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+. Wszystkie uwagi zostały uwzględnione (<https://bipum.kielce.eu/urząd-miasta-kielce/ogloszenia-obwieszczenia/pozostale-ogloszenia-obwieszczenia/obwieszczenie-prezydenta-miasta-kielce-o-opracowaniu-projektu-dokumentu-pn-strategia-rozwoju-ponadlokalnego-kieleckiego-obszaru-funkcjonalnego-2030--uzupelnionego-o-uwagi-spolesczenstwa-oraz-instytucji-opiniujacych-oraz-o-opracowaniu-prognoz.html>).

Nie odnotowano uwagi i rekomendacji do treści Prognozy oddziaływania na środowisko.

Informacje nt. prowadzonych konsultacji dostępne były na stronach internetowych gmin oraz w Biuletynach Informacji Publicznej jak też w lokalnych mediach, obejmujących swoim zasięgiem Kielecki Obszar Funkcjonalny, który składa się z 13 gmin: Miasto Kielce, Gmina i Miasto Chęciny, Miasto i Gmina Chmielnik, Miasto i Gmina Daleszyce, Gmina Górno, Gmina Masłów, Gmina Miedziana Góra, Miasto i Gminę Morawica, Miasto i Gmina Piekoszków, Gmina Nowiny, Gmina Strawczyn, Gmina Zagnańsk oraz Miasto i Gmina Pierzchnica.

Według art. 55 ust. 3 ww. ustawy, do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów,
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

W związku z powyższym do dokumentu Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dołącza się niniejsze podsumowanie wraz z dwoma załącznikami stanowiącymi Raporty z konsultacji społecznych.

W raportach szczegółowo odniesiono się do wszystkich uwag wniesionych w ramach konsultacji społecznych, a w przypadku nieuwzględnienia wniesionej uwagi podano uzasadnienie.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Wprowadzenie

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko był projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+* (dalej: Strategia). Prognoza została opracowana dla potrzeb przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Została w niej przedstawiona analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń Strategii.

Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Strategia odnosi się do obszaru Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF), który obejmuje 13 gmin: Miasto Kielce, Gminę i Miasto Chęciny, Miasto i Gminę Chmielnik, Miasto i Gminę Daleszyce, Gminę Górno, Gminę Maśłów, Gminę Miedziana Góra, Miasto i Gminę Morawica, Miasto i Gminę Piekoszków, Gminę Nowiny, Gminę Strawczyn, Gminę Zagnańsk, Miasto i Gminę Pierzchnica.

Główne cele analizowanej Strategii sformułowano następująco:

1. Aktywne i zintegrowane międzypokoleniowo społeczeństwo.
2. Konkurencyjna gospodarka i rynek pracy.
3. Silny region turystyczny bazujący na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.
4. KOF dostępny i zintegrowany komunikacyjnie.
5. Zrównoważony rozwój i zachowany potencjał przyrodniczy.

Realizacji tych celów mają służyć priorytety rozwoju i kierunki działań (zob. tab. 1 na str. 13-17 Prognozy) oraz - w odniesieniu do celu nr 3 - „projekty zintegrowane” (zob. tab. 2 na str. 22-25), które zostały ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym

W Prognozie dokonano analizy wielu dokumentów strategicznych, w których ustanowione są cele polityki w zakresie ochrony środowiska. Dokumenty te zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska. Najważniejsze wynikające z nich cele strategiczne w zakresie ochrony środowiska są następujące:

1. Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
2. Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
3. Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
4. Przeciwdziałanie degradacji gleb.
5. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, niestanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym - adaptacja do zmian klimatycznych.
7. Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
8. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.
9. Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
10. Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
11. Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska

Analizowany projekt Strategii uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii.

Analiza uwarunkowań środowiskowych

Kluczowe uwarunkowania środowiskowe, ważne z punktu widzenia oceny Strategii, są następujące:

1. Krajobraz KOF jest zróżnicowany i obejmuje zarówno tereny naturalne, jak i obszary przeobrażone antropogenicznie przez drogi publiczne oraz zabudowę mieszkaniową.
2. W KOF występują przekroczenie norm zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych.
3. Aspektem wymagającym szczególnej ochrony jest jakość życia mieszkańców (w tym: stan powietrza atmosferycznego, odpowiedni poziom tła akustycznego), środowisko przyrodnicze oraz wody podziemne i powierzchniowe.
4. Analizowany obszar położony jest w dorzeczu Wisły. Część terenu jest zagrożona powodzią, a na znacznym obszarze istotnym problemem jest ryzyko występowania suszy.
5. Analizowany obszar charakteryzuje się zróżnicowanym (zazwyczaj wysokim) stopniem zagrożenia wód podziemnych.
6. Wśród źródeł antropopresji na środowisko należy wymienić:
 - ✓ niską emisję – tj. emisja pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej,
 - ✓ postępującą zabudowę terenów naturalnych i półnaturalnych,
 - ✓ działalność przemysłową,
 - ✓ zabudowę komunikacyjną (drogi, linie kolejowe), która stanowi źródło emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska w rejonie analizowanego obszaru wymienić należy:

1. Pełniejsze wykorzystanie potencjału usług ekosystemowych (kształtowanie mikroklimatu, oczyszczanie powietrza, ochrona przed hałasem, izolacja budynków, retencja wód opadowych, cień, ochrona przed przesuszeniem, ochrona przed wiatrem, walory estetyczne) możliwych do uzyskania dzięki zwiększeniu udziału zieleni niskiej i wysokiej w rejonie (i w obrębie) zabudowy.
2. Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wód podziemnych z uwagi na niewystarczającą izolację poziomów wodonośnych przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
3. Zwiększenie stopnia ochrony przed hałasem wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

4. Zapewnienie estetyki krajobrazu.
5. Kształtowanie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi transportu publicznemu, pieszemu i rowerowemu.

Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Kluczowe ustalenia sprowadzają się do następujących zagadnień:

1. Oceniany projekt Strategii zawiera zapisy sprzyjające zachowaniu obecnego poziomu zabezpieczeń środowiska przed degradacją.
2. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które mogłyby wywołać znaczące uciążliwości dla mieszkańców.
3. Realizacja kierunków działań Strategii wskazuje, iż może dojść do różnego rodzaju i różnej skali oddziaływań na środowisko. W Strategii KOF ujęte są działania, które mogą (choć nie muszą) negatywnie oddziaływać na środowisko. Dotyczą infrastruktury komunikacyjnej, w tym modernizacji i budowy dróg, w tym dróg rowerowych, tworzenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych pod funkcje gospodarcze i mieszkaniowe oraz turystyczne, zwiększania zdolności retencyjnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami oraz rozwoju instalacji OZE.

Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu

Przeprowadzona analiza wykazała, że Strategia z pewnością może sprzyjać realizacji celów środowiskowych wynikających ze współczesnej polityki ekologicznej każdego szczebla – jednak aby tak się stało, niezbędne jest nadanie wysokiej wagi aspektom prośrodowiskowym na etapie projektowania poszczególnych inwestycji i zatwierdzania projektów budowlanych.

Wnioski i rekomendacje

Wdrożenie ustaleń ocenianego dokumentu przyniesie szereg korzyści dla rozwoju społeczno-gospodarczego KOF, jak też przyczyni się do ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii.

3. Opinie organów zaangażowanych w przebieg SOOŚ

Prezydent Kielc zwrócił się do odpowiednich organów administracji publicznej z wnioskiem o wyrażenie opinii w ramach SOOŚ. Organy te przedstawiły opinie wobec projektu Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Opinie te były wyrażone w następujących dokumentach:

- Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 22 lutego 2024 roku, znak WOO-III.410.3.23.2023.MK/AS.6);
- Opinia Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (pismo z dnia 31.10.2023 roku, znak: NZ.9022.5.101.2023).

4. Zgłoszone uwagi i wnioski

W trakcie trwania konsultacji wpłynęły uwagi. Ujęte zostały w opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach. Poniżej zaprezentowano zestaw uwag, wraz z odniesieniem się do nich.

Uwaga nr 1.

Na stronie 24 prognozy wskazano, że ustalenia projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego 2030+ wraz z Komponentem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych nie wykluczają powstania negatywnych oddziaływań, w tym o znaczącej skali, cyt. „Nie można przy tym wykluczyć powstania negatywnych oddziaływań, w tym również o znaczącej skali, gdyż wśród zaplanowanych działań, są również inwestycje o znacznej skali. Trudność prognozowania ich oddziaływania na środowisko wynika z faktu, iż nie określono lokalizacji i parametrów realizacyjnych dla części kierunkowej Strategii”, co należy skorygować, gdyż pozostałe zapisy prognozy nie przewidują znacząco negatywnych oddziaływań.

Odpowiedź:

Dokonano stosowanej zmiany w treści prognozy, tj. wskazano, iż na tym etapie oceny nie jest możliwe stwierdzenie, czy powstaną znaczące oddziaływania. Należy przy tym wykluczyć powstanie znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Uwaga nr 2.

Wymagane jest uzupełnienie lub korekta zapisów tabeli nr 5 prognozy pn. Analiza oddziaływań wchodzących w skład przedsięwzięć zintegrowanych w ramach Komponentu ZIT, gdyż wskazują niewłaściwie zapisy odnośnie występujących form ochrony przyrody oraz zawierają braki. Wskazane w prognozie działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów lub cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową w przypadku strefowanych obszarów chronionego krajobrazu powinny odpowiadać zapisom ich aktów normatywnych, tymczasem w prognozie wskazuje się definicje/działania nie wynikające z tych aktów. Powyższe wymaga korekty. Ponadto oprócz działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów (obszar chronionego krajobrazu) i celów ochrony parku (park krajobrazowy) dla wskazanych form ochrony przyrody obowiązują również zakazy, co w większości nie zostało uwzględnione w prognozie. W niektórych przypadkach odniesiono się do zakazów, natomiast brak jest w prognozie oceny czy to konkretne zadanie spowoduje kolizje z zakazami oraz wzmianki czy zachodzi możliwość odstępstwa od zakazu. W przypadku, gdy wiadome jest, że planowane zadanie znajduje się w konkretnej strefie krajobrazowej danego obszaru chronionego krajobrazu zasadne jest przytoczyć (w zależności od zapisów aktów prawnych obowiązujących dla tej formy ochrony przyrody) działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów czy też cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową dla tej konkretnej strefy, co należy uzupełnić w prognozie. Powyższe uwagi odnoszą do wszystkich zadań we wskazanej wyżej tabeli nr 5.

Odpowiedź:

Dokonano stosowanego uzupełnienia treści tabeli nr 5 prognozy, tj. uzupełniono o opisy dotyczące czynnej ochrony przyrody przyjęte w aktach normatywnych. Uzupełniono również informacje dot. zakazów.

Uwaga nr 3.

W przypadku projektu nr 1.3 wskazano, iż zlokalizowany on będzie na terenie strefy krajobrazowej C w Cisowsko-Orłowińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu położonym na otulinie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego. Wskazano również, że ścieżka rowerowa nie naruszy przy tym zakazów ustalonych dla strefy B, co wymaga uzupełnienia również w kontekście strefy krajobrazowej A. Ponadto należy wykluczyć lokalizację wieży widokowej z terenu rezerwatu Słupiec oraz obszaru Natura 2000 Lasów Cisowsko-Orłowińskich. Dodatkowo należy skorygować zapis na stronie 139 prognozy, dot. projektu pn. Budowa wieży widokowej wraz ze ścieżką rowerową (...), cyt. Projekt ZIT (...) obejmuje m.in. budowę ścieżki rowerowej, która „przebiegać będzie przez tereny o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, m.in. obszary Natura 2000 Lasów Cisowsko-Orłowińskich”, w kontekście innych zapisów prognozy mówiących o przebiegu ścieżki poza ww. obszarem Natura 2000, a także mając na względzie ww. uwagę tut. organu dot. lokalizacji wieży widokowej.

Odpowiedź:

Dokonano stosownych korekt w treści prognozy, tj. uzupełniono również opis dotyczący stref krajobrazowych A i B Cisowsko-Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, usunięto zapis wskazujący na możliwy przebieg przez tereny o wysokich walorach przyrodniczych. Wyklucza się przy tym lokalizację wieży widokowej z terenu rezerwatu Słopiec oraz obszaru Natura 2000.

Uwaga nr 4.

W przypadku projektu 1.4. występują sprzeczne zapisy, gdyż w kolumnie lokalizacja względem obszarów chronionych (...) wskazano, iż projekt w większości przebiegu zlokalizowany będzie w Cisowsko-Orłowińskim Parku Krajobrazowym, natomiast w kolumnie charakter oddziaływań (...) dla większości przebiegu zasugerowano strefę krajobrazową C C-OOChK. Ponadto należy jednoznacznie wykluczyć przebieg ścieżki przez siedliska przyrodnicze obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie, gdyż z analizy zapisów prognozy wynika, iż ścieżka już istnieje fizycznie w terenie, natomiast projekt ma na celu jej wypromowanie. Ponadto należy również zmienić kolor oznaczenia tej ścieżki na załączniku graficznym w prognozie, gdyż również on sugeruje że będzie to nowa ścieżka, czego nie potwierdza również załącznik graficzny w projekcie Strategii (str. 28).

Odpowiedź:

Dokonano stosownych korekt w treści prognozy, tj. wskazano, iż projekt realizowany będzie w strefie krajobrazowej C C-OOChK. Wyklucza się przy tym prowadzenie działań inwestycyjnych na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie. Dokonano stosownej korekty materiałów graficznych w prognozie i Strategii.

Uwaga nr 5.

W przypadku zadania 1.5 wskazano, iż oprócz budowy łącznika istniejących tras rowerowych około 550 m, projekt zakłada wzmocnienie funkcji turystycznej poprzez utworzenie i wypromowanie wskazanego szlaku, który przebiega przez obszar Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy. Z analizy tut. organu, uwzględniając załącznik graficzny obrazujący przebieg wschodniego szlaku turystycznego, wynika iż jego część (działka 7/41) znajdować się może na terenie, gdzie stwierdzono występowanie siedliska przyrodniczego o kodzie *6120 ciepłolubne śródłądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), którego jeden płat znajduje się w tym momencie poza obszarem Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy. Dla ww. obszaru Natura 2000 na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została sporządzona ekspertyza przyrodnicza. W ekspertyzie tej stwierdzono, cyt. Wykazano natomiast nowy przedmiot ochrony: *6120 ciepłolubne śródłądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), dla którego określono stan zachowania, zagrożenia, cele oraz działania. Na terenie Dolina Czarnej Nidy siedlisko zajmuje powierzchnię 6,49 ha. Inwentaryzując wspomniane murawy jeden płat o powierzchni 1,95 ha znajduje się tuż poza granicą Ostoi, a zarazem sąsiaduje

z innym płatem siedliska 6120 na terenie Doliny Czarnej Nidy. Wyróżnia się dużym udziałem gatunków charakterystycznych, brakiem ekspansji roślin zielnych i nieznacznym nalotem drzew, w tym inwazyjnej czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*. Stan siedliska na stanowisku oceniono właściwie (FV). W związku z tym zasadne byłoby włączenie wspomnianego płatu do obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej Nidy i zwiększenia powierzchni ogólnej siedliska przyrodniczego na tym terenie. W związku z powyższym należy na załączniku graficznym wskazać taki przebieg, który wyklucza zajętość tego siedliska. Na ogólnodostępnym geoportalu krajowym, na ortofotomapie, widnieje rozjeżdżony teren na obszarze tego siedliska, czego należy zaniechać. Tego typu interwencje mogą zostać uznane jako szkoda w środowisku. Należy poprowadzić ścieżkę tak, aby nie ingerowała w to siedlisko przyrodnicze. Opis tego zadania nie jest jasny. Należy wyjaśnić, co rozumie się poprzez utworzenie i wypromowanie szlaku. Należy zauważyć, że utwardzenie takiej ścieżki w tym siedlisku, w zależności od jego skali, sposobie realizacji, rodzaju wykorzystanych maszyn może prowadzić do znacząco negatywnego wpływu na obszar Natura 2000, do którego planuje się włączyć to siedlisko. Przebieg trasy ścieżki rowerowej, którą wskazuje się w projekcie Strategii pn. pętla wokół Morawicy wskazany jest m.in. na stronie internetowej <https://greenvelo.pl/detal/3186-greenvelo-petla-wokol-morawicy>. Istotne jest wyraźne wskazanie jak będzie wyglądał łącznik tej trasy ze zbiornikiem wodnym oraz poprowadzenie go tak, aby nie ingerował w ww. siedlisko.

Odpowiedź:

Wyklucza się przebieg szlaku przez teren siedliska przyrodniczego 6120 ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe. Połączenie szlaków nastąpi poprzez istniejący już układ komunikacyjny. Dokonano stosownej korekty oznaczeń graficznych.

Uwaga nr 6.

W kwestii projektu 1.8 należy wskazać cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową dla strefy krajobrazowej C Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zgodnie z uchwałą Nr XIV/200/2015 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 września 2015 r. w sprawie wyznaczenia Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Odpowiedź:

Dokonano stosownych uzupełnień w treści prognozy wskazując cele i działania związane z ochroną krajobrazową i kulturową dla strefy krajobrazowej C Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Uwaga nr 7.

W przypadku projektów 1.9 oraz 1.10, odniesiono się dla zakazów dot. Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, co należy uzupełnić, gdyż zakazy te obowiązują

w konkretnych strefach nie na obszarze całego obszaru chronionego. Przebieg planowanych szlaków należy odnieść do konkretnych stref.

Odpowiedź:

Dokonano stosownych uzupełnień w prognozie w odniesieniu do projektów 1.9 i 1.10, tj. uzupełniono opisy zakazów obowiązujących w Podkieleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Uwaga nr 8.

W odniesieniu do projektu 1.11 planowany przebieg ścieżek należy ponownie przeanalizować odpowiednio do stref krajobrazowych Chęcińsko – Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Opis sugeruje, iż ścieżki będą realizowane w strefie C Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, natomiast załącznik graficzny sugeruje (przedstawiając przebieg inwestycji liniowej po stronie wschodniej), iż może on dotyczyć również strefy krajobrazowej A.

Odpowiedź:

Dokonano uzupełnienia opisu w przypadku projektu 1.11, tj. uzupełniono opis odnoszący się również do strefy krajobrazowej A Chęcińsko-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Uwaga nr 9.

Projekt 2.4 zakłada działania w obszarze Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Należy jednoznacznie wykluczyć możliwość kolizji z przedmiotami ochrony tego obszaru (również na etapie realizacji), tj. występującymi siedliskami przyrodniczymi, na co tut. organ wskazywał w poprzednich pismach. Ponadto powyższe zapisy należy ujednoczyć w całej prognozie oddziaływania na środowisko, w tym m.in. w tabeli nr 2 w części opisowej oraz w załączniku nr 4 w zakresie występujących form ochrony przyrody.

Odpowiedź:

Wyklucza się realizację przedsięwzięć, które mogą kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie.

Charakter oddziaływań etapu inwestycji związany będzie z infrastrukturą punktową. W ramach projektu planuje się modernizację istniejącej już małej infrastruktury turystycznej (tj. w miejscu już istniejącego zagospodarowania turystycznego), poprawę funkcjonalności miejsc obsługi ruchu turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu oraz utworzenie niedużego parkingu poza granicami rezerwatu Perzowa Góra.

Skala inwestycji jak też jej lokalizacja i charakter wykluczają negatywne oddziaływanie na obszary chronione. Zaplanowane inwestycje nie kolidują z celami ochrony Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego, Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy oraz Rezerwatu Perzowa Góra.

Uwaga nr 10.

Projekt pn. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym powinien wskazywać w sposób jasny i precyzyjny konkretne zadania do zrealizowania na terenie objętym projektem Strategii. W prognozie wskazano (załącznik nr 4 do prognozy), iż w przypadku projektu ZIT nr 5 pn. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym cyt. Strategia nie zawiera ustaleń pozwalających na charakterystykę zadań realizowanych w ramach projektu. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie będą zawarte w „Planie zrównoważonej mobilności miejskiej dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego”, co jest niezasadne, gdyż dokument ten podlegał odrębnej procedurze SOOŚ, natomiast opinia wydana przez tut. organ wskazywała na szereg uwag do ww. dokumentu i prognozy. Ponadto nie przesłano również przyjętego dokumentu wraz z podsumowaniem, co wynika z zapisów art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...).

Odpowiedź:

Dokonano uzupełnienia opisów w załączniku nr 4, wskazując rodzaje oddziaływań przypisane do kategorii działań ujętych w projekcie. Należy przy tym podkreślić, iż szczegółowość opisu projektu wyklucza możliwość oceny oddziaływania względem obszarów chronionych. Zapisy mają bowiem charakter kierunkowy, nie wskazują lokalizacji przedsięwzięć.

Ponadto informujemy, iż podsumowanie SOOŚ dla Planu zrównoważonej mobilności dla Kielc i Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego przekazano do RDOŚ pismem z dnia 03.01.2024 roku znak KP-IX.7226.1.60.2023.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Ze względu na znaczne oddalenie od granic kraju, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień ocenianej Strategii

Według art. 10 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, jednym z celów monitorowania wpływu planu lub programu na środowisko jest identyfikacja „nieprzewidzianego niepożądanego wpływu”, co ma zapewnić możliwość „podjęcia odpowiedniego działania naprawczego”.

Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące dyrektywy 2001/42/WE wskazują, że dane zbierane na mocy innego prawodawstwa UE mogą zostać wykorzystane w monitoringu związanym ze strategiczną OOS, o ile są one istotne dla danego planu lub programu oraz jego oddziaływania na środowisko.

Art. 10 dyrektywy 2001/42/WE niekoniecznie wymaga bezpośredniego monitorowania znaczącego wpływu na środowisko. Dyrektywa zezwala także na monitorowanie pośrednie, na przykład poprzez czynniki nacisku lub środki łagodzące. Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące ww. dyrektywy wskazują w pkt 8.5, że „jeśli monitoring może być w zadowalający sposób zintegrowany z regularnym cyklem planowania, to nie ma konieczności podejmowania oddzielnych kroków proceduralnych dotyczących jego wykonywania. Monitoring może być na przykład zbieżny z regularną korektą planu lub programu, w zależności od tego, jakie oddziaływanie jest monitorowane, oraz od długości odstępów między korektami”. W sposób oczywisty ma to przełożenie na cyklicznie opracowywane dokumenty.

Należy wziąć pod uwagę, że według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska gmina powinna posiadać opracowany program ochrony środowiska, z realizacji którego powinien być cyklicznie sporządzany raport. Program ochrony środowiska przedstawia propozycje systemu monitorowania w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego. Zarówno Strategia, jak i ww. Program będą wdrażane równocześnie, a ich wzajemne ustalenia powinny być z sobą kompatybilne i powinny wzajemnie na siebie oddziaływać wzmacniająco.

Projekt Strategii (i „Komponentu ZIT”) zawiera informacje o zarządzaniu i monitorowaniu; zakładane jest cykliczne (i doraźne) raportowanie. Warto pamiętać, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia UE 2021/1060, programy polityki spójności podlegają ocenie śródkresowej, której celem jest weryfikacja postępów w osiągnięciu celów pośrednich każdego programu, ustanowionej na 2024 rok. W ramach tej oceny będzie brana pod uwagę m.in. sytuacja społeczno-gospodarcza oraz wyzwania strategiczne.

Wobec powyższego, monitorowanie wdrażania Strategii będzie wystarczającym narzędziem pokazującym, czy i ew. jak reaguje środowisko na skutki realizacji dokumentów strategicznych (w tym – ocenianego projektu Strategii). W przypadku stwierdzenia, że skuteczność Programu

ochrony środowiska jest nieodpowiednia, może nastąpić konieczność zaostrożenia zapisów dokumentów strategicznych pod kątem większego uwzględnienia wymagań ochrony środowiska (np. poprzez nadanie im wyjątkowego priorytetu).

Mając na uwadze powyższe, formułuje się następujące rekomendacje w zakresie monitorowania wpływu skutków wdrażania ustaleń Strategii na środowisko naturalne:

1. Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co najmniej raz w trakcie kadencji prezydenta należy przeprowadzić ocenę aktualności dokumentów dot. zagospodarowania przestrzennego. W ramach oceny aktualności należy uwzględnić aktualne prognozowane zasięgi terenów zagrożonych wystąpieniem powodzi, aktualny stan prawny oraz ustalenia wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla (np. plan zagospodarowania przestrzennego województwa) oraz podejmować adekwatne do nowych uwarunkowań działania dostosowawcze.
2. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, co 2 lata należy sporządzić raport z wykonania programu ochrony środowiska.
3. Należy prowadzić pozostałe działania i ewidencje wynikające z obowiązujących przepisów prawnych, takich jak w szczególności:
 - 1) przyjmowanie oraz weryfikowanie zgłoszeń instalacji niewymagających pozwolenia emisyjnego,
 - 2) wydawanie decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania,
 - 3) nakładanie obowiązku wykonania czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko,
 - 4) ustanawianie ograniczeń co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
 - 5) wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,
 - 6) występowanie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

7. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Przez pojęcie rozwiązania alternatywnego należy rozumieć opcję podejmowania innych działań niż pierwotnie planowane, np. o innym charakterze czy skali, ale zapewniających osiągnięcie pierwotnego nadrzędnego celu lub osiągnięcia założonych poziomów wskaźników rezultatu, ale też opcję nie podejmowania danego działania lub nawet modyfikacji celu. Analiza alternatywnych rozwiązań może być, zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągnięcia celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągnięcia celów,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym dokumencie nie określa się precyzyjnie ani lokalizacji, ani skali, ani listy przewidywanych do realizacji konkretnych projektów stanowiących wyraz realizacji Strategii, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych.

Możliwość formułowania rozwiązań alternatywnych w najmniejszym stopniu może odnosić się do poziomu wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych. Kwestia ich doboru jest domeną organów władzy publicznej, która w demokratycznym społeczeństwie dysponuje mandatem prawnym do ich określania. Prognoza oddziaływania na środowisko może w takich wypadkach pełnić funkcję polegającą przede wszystkim na identyfikacji skutków środowiskowych tak sformułowanych celów i na wskazywaniu tych obszarów, gdzie skutki te wydają się być nieakceptowalne z punktu widzenia celów ochrony środowiska.

Należy zauważyć, że dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wskazuje na potrzebę omawiania „rozsądnych alternatyw” budowanych na podstawie analizy informacji, które mogą być „racjonalnie wymagane” lub wskazania, dlaczego takie alternatywy nie mogły być sformułowane. Obowiązek zidentyfikowania, opisanie i oszacowania rozsądnych rozwiązań alternatywnych musi być odczytywany w kontekście celu dyrektywy, który polega na dopilnowaniu, że wpływ realizacji planów i programów jest uwzględniony podczas przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem. Tekst dyrektywy nie precyzuje, co rozumie się pod pojęciem *rozsądnego rozwiązania alternatywnego* wobec planu lub programu: czy chodzi o alternatywne plany lub programy, czy o alternatywne rozwiązania w ramach planu lub programu (natomiast art. 51 ust. 2 pkt 3b UOOS jasno określa, że w prognozie przedstawia się rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie). W praktyce różne rozwiązania alternatywne w ramach

danego planu na ogół będą podlegały ocenie (np. różne sposoby zagospodarowania obszaru w ramach np. planu zagospodarowania przestrzennego). Alternatywne rozwiązanie może zatem stanowić inny sposób osiągnięcia celów planu lub programu.

Ustalenia omawianego projektu Strategii nie prowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. Strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla jego celów strategicznych. Strategia sama w sobie również nie przedstawia alternatywnych propozycji. Analiza alternatyw jest de facto prowadzona jedynie na etapie opracowywania projektów inwestycyjnych, studiów wykonalności i postępowań administracyjnych, w ramach których prowadzi się analizę zgodności z przepisami (m.in. z zakresu ochrony środowiska).

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważyć warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważyć: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia. Oceniany projekt Strategii nie wskazuje lokalizacji i wielkości wspieranych przedsięwzięć. To z kolei uniemożliwia przeprowadzenie analizy ich możliwych racjonalnych wariantów alternatywnych konkretnych działań, których nazwy są podane w treści Strategii.